

Posudek práce

předložené na Matematicko-fyzikální fakultě
Univerzity Karlovy

- posudek vedoucího posudek oponenta
 bakalářské práce diplomové práce

Autor: Tomáš Mejsnar
Název práce: Studium energie srážek v experimentu Belle II
Studijní program a obor: Fyzika, Obecná fyzika (FOF)
Rok odevzdání: 2024

Jméno a tituly vedoucího: Mgr. Radek Žlebčík Ph.D.
Pracoviště: Ústav částicové a jaderné fyziky, MFF UK
Kontaktní e-mail: radek.zlebcik@matfyz.cuni.cz

Odborná úroveň práce:

- vynikající velmi dobrá průměrná podprůměrná nevyhovující

Věcné chyby:

- téměř žádné vzhledem k rozsahu přiměřený počet méně podstatné četné závažné

Výsledky:

- originální původní i převzaté netriviální kompilace citované z literatury opsané

Rozsah práce:

- veliký standardní dostatečný nedostatečný

Grafická, jazyková a formální úroveň:

- vynikající velmi dobrá průměrná podprůměrná nevyhovující

Tiskové chyby:

- téměř žádné vzhledem k rozsahu a tématu přiměřený počet četné

Celková úroveň práce:

- vynikající velmi dobrá průměrná podprůměrná nevyhovující

Slovní vyjádření, komentáře a připomínky vedoucího:

Student se ve své bakalářské práci věnuje zdokonalení měření těžiskové energie e^+e^- srážek v experimentu Belle II. Jednou z hlavních motivací pro tuto práci je zlepšení přesnosti měření hmoty tau leptonu, kde přesnost těžisk'ové energie je největší systematickou nejistotou. Hmoty tau leptonu je jedním z fundamentálních parametrů Standardního modelu a její dosud nejpřesnější měření bylo v roce 2023 publikováno Belle II kolaborací. Práce bude důležitým vstupem do chystaného vylepšeného měření hmoty tau leptonu, které je v plánu pro následující rok.

Nepřesnost měření těžisk'ové energie srážek je způsobena několika faktory, jedním z nejpodstatnějších je nedokonalá znalost rozptylu σ pravděpodobnostního rozložení těžisk'ové energie. Energie srážek totiž nemá jednu „ostrou“ hodnotu, ale náhodně se mění mezi srážkami a je popsána Gaussovským rozdělením s parametry μ a σ jejichž měřené hodnoty jsou navzájem korelované.

Student v práci vyvinul novou originální metodu jak tento rozptyl σ měřit z průměrné rapidity mionů v $e^+e^- \rightarrow \mu^+\mu^-$ událostech. Dosud se σ měřilo pomocí produkce B mezonů a to s podstatně vyšší systematickou a statistickou chybou.

Většina práce se zabývá vývojem statistického modelu, který popisuje zdroje rozmazání rapidity. Měřené spektrum rapidity je pak dáno konvolucí skutečného spektra rapidity s rozlišovací funkcí detektoru a konvolučním jádrem popisujícím fotonové emise, tedy případy $e^+e^- \rightarrow \mu^+\mu^- + n\gamma$. Kvalita vyvinutého modelu je ověřena na simulovaných datech, kde byla pozorována dobrá shoda mezi skutečnou a fitovanou hodnotou σ . Student také změřil σ na reálných datech a dostal výsledek konzistentní jak s metodou založenou na produkci B mezonů tak s hodnotou odvozenou z optických vlastností svazků v akcelarátoru. V práci chybí určení velikosti systematických chyb, které je ovšem nad rámec časových možností bakalářské práce.

Výsledek práce je originální a zdokonalí měření těžisk'ové energie srážek v e^+e^- experimentech, zejména v experimentu Belle II, kde umožní zpřesnění měření hmoty tau leptonu, jedné z elementárních částic Standardního modelu. Student při řešení práce, mimo jiné, prohloubil svou znalost relativistické kinematiky, statistických metod a programovacího jazyka C++, který pro implementaci metody použil. Rozsah práce je přiměřený, nemám k ni významnější připomínky a doporučuji ji hodnotit stupněm výborně.

Práci:

- doporučuji
 nedoporučuji
uznat jako bakalářskou.

Navrhuji hodnocení stupněm:

- výborně   velmi dobře   dobře   neprospěl

Místo, datum a podpis vedoucího:

Praha, 23. srpna 2024